

Posudek na dizertační práci:

Lucia Tóthová: Stavoprojekt Trnava (Vývoj transformácia štátnych projekčných podnikov, ich zameranie a náplň v nadväznosti na politicko-ekonomické poměry v bývalom Československu)

Školitel: prof.ing. arch. Petr Vorlík, PhD.

Školitel specialista: Mgr. Peter Szálaj, PhD.

Dizertační práce se zabývá tématem, které zatím spíše stojí na okraji zájmu – historií jednoho projektového ústavu na Slovensku, Stavoprojektu Trnava. Doktorandka přistoupila k tématu potřebně široce. Nejprve se věnovala politickým souvislostem, a to nejen na Slovensku, ale v celém tzv. východním bloku, tedy v zemích, které se dostaly do vlivu Sovětského svazu. U osmi zemí se nejprve stručně zabývá politicko-ekonomickým stavem, následně otázkami řízení a organizace architektonické práce. Tuto kapitolu uzavírá mapou studené války – stavu světa z roku 1959. Obecně tato mapa jakoby nemá s tématem práce nic společného, přesto je hodně zajímavá a podnětná pro další přemýšlení, nejen o Stavoprojektu.

Hlavní téma práce je děleno do několika částí, které lze označit jako dějiny, lidé a domy, projekty a stavby a rozhovory s vybranými osobnostmi. Jsou zde pečlivě seřazená historická data, utříděné názvy a naznačené souvislosti. I když je zřejmé, že doktorandka vychází především z archivu, občas se nechává ovlivnit jí dostupnou literaturou a občas jí některá schází, ale to při takové šíři tématu, dosud nezpracovaného, není nic neobvyklého. Zajímavá je kapitola, která uvádí rozdělení projektových ústavů. Trochu je možná matoucí, že jsou zvolena jen dvě data, která dokumentují proměnu, a to 17. 4. 1971 a 15. 5. 1980, tady bych možná doporučila zahrnout i rok 1954, kdy se začaly ze Stavoprojektu oddělovat první rezortní ústavy, případně rok 1958, kdy vznikly krajské projektové ústavy. To jsou ovšem data československá a autorce jde prvořadě o situaci po oddělení Česka a Slovenska. K tabulkám dodává i graf a mapy Československa s vyznačením jednotlivých druhů projektových institucí. V každém případě tabulky, které uvádějí, kým byly příslušné ústavy kdy řízeny, jsou důkladné, graf a mapy někdy překvapivé a vše dohromady dovoluje zpětně si uvědomit některé souvislosti (mimo rámec dizertační práce). Jen mi poněkud chybí aspoň zmínka o tom, že např. Krajský projektový ústav v Praze poměrně dlouhou dobu projektoval i na Slovensku.

Kapitola věnovaná Stavoprojektu Trnava opět začíná obecnějším úvodem o situaci na Slovensku, je opět doplněna mapou, jež ukazuje strukturu ateliérů Stavoprojektu na Slovensku. Následně charakterizuje náplň práce, věnuje se zaměstnancům jednotlivých ateliérů, jmenovitě uvádí vedoucí a k nim dodává počty lidí. Tady si lze jen postesknout, že není aspoň rámcově uvedena profesní skladba. Nově je však pohled na postavení žen, který ukazuje, proč v dějinách československé architektury druhé poloviny 20. století se vyskytuje tak málo ženských jmen. Nový pohled nabízí přehled budov, ve kterých Stavoprojekt působil (prostředí vždy ovlivňuje člověka, který se v něm pohybuje).

Za mimořádné lze považovat shromáždění údajů o projektech a realizacích jednotlivých ateliérů Stavoprojektu. Jen škoda, že v tabulce, která je vždy v úvodu, chybí data. Ta jsou jen u těch, které jsou následně představeny obrazově. Také se mi nepodařilo odvodit, co z toho jsou nerealizované projekty a co z toho jsou stavby.

Důležitou částí práce jsou rozhovory. Doktorandka si vybrala z každého pracoviště Stavoprojektu dvě, které jsou dostatečně rozmanité ve svém oficiálním postavení v ateliéru, stejně jako v názorech na dobu a navrhované stavby.

V závěru práce je kromě tradičního seznamu literatury a dalších zdrojů, kromě vlastní publikační a přednáškové práce také dokumentace toho, jak se doktorandka systematicky věnuje představování architektury zkoumaných pracovišť (a nejen jich) formou výstav. To je přehled hodně působivý.

Nemohu nezmínit ještě jeden aspekt předložené dizertační práce, a to je její grafické zpracování. To je skutečně pozoruhodná kniha, nejen svým obsahem, ale stejně tak svou formou. Je to krásná kniha, kde skladba stránek, volba netextového výkladu a doprovodu je na špičkové úrovni. Jako kniha by to byl skvělý kandidát do soutěže nejkrásnější kniha roku.

Doporučuji, aby dizertační práce Mgr.art. Lucie Tóthové byla přijata, a aby doktorandce byl udělen titul PhD.

Doc. ing. arch. Radomíra Sedláková, CSc.

V Praze dne 22. 5. 2024